

Tweeërlei Kerstfeest.

Hu, het vroom dat het kraakte en een vinger dik zaten de ijsbloemen op de glazen, toen Johannesje 'smorgens opstond. Gelukkig dat de ketel met warme melk boven het vuur stond te dampen en dat Moeder z'n dikke broek, z'n dikke buis, z'n dikke kousen, z'n dikke das en z'n dikke bonte muts al vast klaar had gelegd. Want eerlijk gezegd was Johannesje een echte koukleum, en z'n moeder deed precies alles, wat ze had moeten laten, wanneer ze van Johannesje een flinken, gezonden, ronden jongen had willen maken.

't Is waar ze had niets anders in de wereld, want Johannesje z'n vader, was al zò lang dood, dat de jongen zich van hem niets hoegenaamd meer herinnerde. Andere broertjes of zusjes waren er nooit geweest. En zoo had Johannes z'n moeder dan al de liefde van haar niet al te liefdevol hart op hem overgedragen.

Alles goed en wel. Doch dan had ze den jongen wel een beetje verstandiger lief kunnen hebben. Op haar manier van opvoeden was heel wat aan te merken. Ten eerste noemde ze Johannes — Johannesje.

Johannes is een heele mooie naam, vèel te mooi voor zoo'n dwarshout van een jongen als Johannesje was. Maar dan had ze hem Jan kunnen noemen of Hannes. Ook gaf ze hem veel te veel boterhammen met suiker; ook was z'n goed te dik; ook heette hij al te vaak „ventlief”, „lieveling”, „hartje”, „m'n schat”; ook zei ze te dikwijls: „wil

je niet eens even?” in plaats van „je moet”; ook gaf ze hem zoo wat altijd z'n zin; ook meende ze dat andere jongens Johannesje steeds kwaad wilden doen, en dat Johannesje zelf daarentegen nooit iemand een strootje in den weg zou leggen.

Zoo was Johannesje een vervelende, eigenzinnige, dwarse, domme, koppige, stiekeme jongen geworden, die geen enkelen vriend had, bij de andere knapen gezien was als een spinnekop in een bord soep, — en met dat al voor zich zelf een vervelend, onaangenaam leven had op den koop toe.

„Goeden morgen Johannesje,” zei moeder zoodra de jongen uit het slaapkamertje en in het woonvertrek stapte.

Johannesje bromde zoo iets, dat even goed „loop naar de pomp,” als „goeden morgen moeder” kon beteekenen, liet zich zoo wat een zoen geven en ging op den stoel zitten, die moeder al voor hem bijgeschoven had. Evenals varkens, koeien en vele andere menschen viel hij daarna zonder bidden op z'n ontbijt aan en begon stilzwijgend twee dikke sneden brood met suiker, tusschen z'n kauwgrage kiezen te vermalen.

Maar nauwelijks waren deze wel wat al te haastig doorgeslikt en door middel van twee, drie slokken warme melk naar omlaag gespoeld, of hij vroeg: „Krijg ik geen ei?”

„O, zeker m'n hartje,” en haastig stond moeder op, met een gezicht of ze zich aan een hevig vergrijp schuldig

gemaakt had. „Dat heb ik zoo waar vergeten.” En uit de keuken terug komende voegde ze er nog vergoelijkend aan toe: „Hier is het al, ventlief.”

Ventlief deed het ei den weg der boterhammen gaan, was echter nog niet verzadigd en informeerde: „Krijg ik geen koek?”

Na de boterham met koek, had ie kiespijn, wat hem de vraag ontlokte: „Moet ik nou tòch naar school?”

„Zal moeder nog zoo'n lekeren appel voor je van boven halen?”

Dat voorstel scheen de hevigheid der kiespijn wel wat te verminderen; ja, zoodra de beloofde, blozende vrucht uit moeders handen in de zijne overging, trad eensklaps volledige beterschap in. Johannesje begon aan den appel te knabbelen, liet zich zoo zoetjes aan de muts op, de das en de schooltasch om, de deur uit en den weg opraten. Moeder had dien dag gelukkig weer de overwinning behaald, wat haar lang niet altijd gelukte. Johannesje was op weg naar school. En hij zou er misschien ook wel komen.

„'t Is anders bitter koud,” huilde Johannesje half, terwijl hij z'n voeten zoo voorzichtig op den grond zette, als of hij in gloeiende olie moest trappen, in plaats van in heerlijke, witte, wollige sneeuw.

„Ik bevries haast,” pruttelde hij, z'n handen diep in de broekzakken stoppend.

Maar op 't zelfde oogenblik suisden hem twee, drie, vier sneeuwballen om de ooren, waardoor hem het angst-

zweet begon uit te breken. Schichtig links en rechts de dorpsstraat inkijkend probeerde hij te ontdekken vanwaar de projectielen kwamen. Hij zag echter niets dan heggen aan dezen en heggen aan genen kant; en achter die heggen tuintjes en aan 't eind van die tuintjes de eenvoudige huizekes, met hun breede en lage daken dik onder de sneeuw, en hun proper geboende ruitraampjes leutig blikkerend in 't winter waterig zonlicht.

„Ik bevries haast.”

Nauwelijks echter had hij vijf stappen verder gedaan of, roeftem, daar vlogen hem de lichte sneeuwkogels opnieuw om de ooren, en — pats daar poefte er net een uit elkander tusschen z'n hals en z'n das, om daar aanstonds door Johannesjes natuurlijke lichaams-warmte aan 't smelten en zoetjes, zoetjes als griezelig-kille straaltjes tusschen hemd en ruggetje naar lagere streken te gaan.

Arme jongen! Vergeefs beproefde hij met hakig gebogen wijsvinger dat koud-nat-witte goed uit den hals weg te krabben. Want toen hij z'n dikke das juist wat losgewurmd en het kraagje van z'n buis wat open getrokken had, suisde er een laatste bal, die precies in die gaping verdwaalde.

Toen werd het Johannesje te bar. Tranen van spijt drongen hem in de oogen. Een rilling liep hem over den rug. En daar zich tot overmaat van ramp, aan het einde der straat een troep jongens begon te vertoonen, omtrent wier bedoelingen Johannesje niet al te gerust meende te mogen zijn, maakte hij eensklaps rechtsomkeert, en ging naar Moeders pappot terug om daar z'n leed en ergernis uit te huilen.

* * *

„He, wat een flauwerd!” zei eensklaps, ergens vandaan, een stevige meisjesstem en op 't zelfde oogenblik ver-toonde zich achter de heg van een der huizekes, om 't hoekje van een vereenzaamd prieltje eerst één en toen nog een ander blozend kopje. Twee paar guitig glinsterende meisjesoogen keken glunderlachend Johannesje na. En de ondeugende bezitsters ervan, Mineke en Angenietje van juffer Verwoest ver-kneuterden zich in de behaalde overwinning. Maar in hun dartelen overmoed waren ze niet voorzichtig genoeg. En

de rechtmatige straf voor hun euvele daden was ook reeds in aantocht.

Met gebukte lijven langs de heggen sluipend was de stoet van vijf of zes bengels inmiddels tot vlak bij juffrouw Verwoest d'r woning gekomen.

„Zou die nou heusch naar z'n Moetje loopen?” vroeg Angenietje juist, terwijl ze op de teenen ging staan en haar hals uitrekte om Johannesje ginds om den hoek te zien verdwijnen. En meteen slaakte ze een angstig gillette want waar ze Johannesje zooeven getroffen had, kreeg ze nu zelf een vliegende bal. Alleen de uitwerking was anders. Wel verre, van lafhartig op de vlucht te slaan, probeerde ze dadelijk haar belagers te vinden, daarin krachtadig door zus Mineke ter zijde gestaan.

O heden, het kostte weinig moeite te ontdekken, vanwaar het gevaar dreigde, want een ware storm van ballen vloog hen over de heg eensklaps om de ooren.

Ze gaven evenwel geen kamp. Er lag sneeuw genoeg in het tuintje, vooral om het priel. En weldra werd er aan deze en gene zijde van de heg met afwisselend geluk een verwoede slag geleverd.

't Is waar Mineke en Angenietje, veertien en vijftien oud, waren heel wat grooter dan de jongens, waarvan de oudste nauw elf mocht wezen, maar de knapen wonnen het in aantal. En zeker hadden de beide Kenau's het onderspit moeten delven, wanneer niet eensklaps de klok van den dorpstoren negenmaal waarschuwend haar stem had laten hooren, waarop de bende jongens zich haastte binnen de schoolmuren te komen.

Schoone gelegenheid voor de beide meisjes om met eenige laatste welgemikte kogels de overwinning te vieren.

Doch daar klonk Moeders vermanende stem: „Meisjes, zal Moeder vandaag

weer alles alleen moeten doen? Schaam je toch. 't Is of jullie nog schoolkinderen bent. Dat denkt nog maar altijd aan spelen en spelen. 't Leven vraagt wel wat anders."

Met beschaamde gezichten streken de beknorden zich de wildfladderende haren achter de ooren.

Nu, Moeder mocht al eens brommen, ze gunde haar dochttertjes nog van harte de innig gezonde uitspanning van het sneeuwballenspel.

„Je moet ze dat natuurlijk niet zoo rechtuit laten merken" meende juffrouw Verwoest, „maar ik heb ze liever zóó, dan als zulke nufjes, die hun handen noch aan een sneeuwbal, noch aan het werk durven slaan."

En juffrouw Verwoest had recht van meepraten, waar het de opvoeding van meisjes betrof. Behalve Mineke en Angenietje was daar de lieve kleine vijfjarige Zus nog, voor wie ze als vrouw alleen had te zorgen, want ook haar man was dood. Vroeger, toen de heer Verwoest nog leefde, die de rechterhand van den notaris was, had de familie wel geen weelderig maar toch een ruim bestaan gehad. Thans evenwel moest er hard gewerkt worden, om de eindjes bij elkander te houden. Gelukkig dat het driespannetje gezond, gehoorzaam en goed gehumeurd placht te zijn. Anders was 't waarlijk voor de flinke vrouw geen doen geweest. Zij wist bij tijden toch al niet hoe ze er doorkwam met al het naaiwerk, dat de boterham op tafel moest brengen, en haar huishoudwerk dat ze ook niet kon verwaarloozen.

Soms kwam wel eens een enkele maal het duiveltje van den afgunst haar goed hart besluipen, wanneer ze dacht aan de moeder van Johannesje,

die hoewel ook weduwe, toch slechts voor één kind te zorgen had, en die bovendien ruimschoots met aardse middelen gezegend was. Doch ook slechts één blik op Johannesje en een andere op haar eigen kinderen was voldoende om de tevredenheid terug te doen keeren. Foei, wat kon die jongen onaangenaam kijken, hoe toonde heel z'n houding en manier van loopen, dat het een ware straf moest zijn, al de kuren en nukken van dat ventje te verdragen. 't Is waar, 't zou z'n moeders eigen schuld wel zijn, dat de jongen zoo geworden was, en juffrouw Verwoest had eigenlijk ook wel medelijden met den bedorven bengel, maar ze vond de moeder toch ook niet te benijden, die zoo'n kind den heelen dag moest ontzien en — op den duur al slechter zien worden.

Wel, als ze er dan zoo maar weer over dacht, als Mineke zoo flink het huishoudwerk deed, als vandaag, na dat kleine standje, wanneer Angenietje, zoo echt handig het vlugge naaldje door het goed heen joeg, en kleine zus, aller lieveling, met haar aardig gesnap alle zorg wegdreef uit moeders hart, dan kon ze dikwijls in echte blijdschap zeggen: „Kom meisjes, laten we nu nog eens zingen: De Heer is mijn Herder, 'k Heb al wat mij lust." Of: „God heb ik lief, want die getrouwe Heer, hoort mijne stem."

En al zingende, — want het eene lied lokte het andere uit — vloog dan de naald en ook de tijd voort, tot het etensuur of de avondklok verandering en daarmee nieuwe blijdschap brachten.

(Slot volgt).

in den vreemde, om straks, twee jaar later, nog eens een stoutmoedige daad te verrichten; nu wezenlijk in opdracht van den Prins, om de Oranjevlag te planten, de vrijheidsvlag, op den toren van Loevesteijn, en daar te sterven een glorievollen dood, gelukkig eer Alva hem in handen krijgt.

Moeder Mariken weet van dát leed nog niet.

Goddank! En Job zal nog eens genieten van de toch verkregen vrijheid en zich met trots en dankbaarheid herinneren dat het *zijn* vader was

DE OSSENKOOPER VAN 'S HERTOGENBOSCH.

Tweeërlei Kerstfeest.

(Vervolg en slot van blz. 702).

't Was nu Woensdag. Nòg twee dagen en 't zou Kerstfeest zijn. Dat wil voor alle menschen heel wat zeggen. Voor de meeste kinderen wat plezierigs. Voor Johannesje beteekende het: veel krijgen, veel lekkers en moois — en nog meer willen hebben en ontevreden en dubbel vervelend zijn; voor Mineke en Angenietje en kleine Zus beteekende het weer heel wat anders. Wat dan? Ze konden het nog niet zeggen, want Moe kon zoo echt geheimzinnig zijn tegen dien gewichtigen tijd. Maar altijd was er toch nog wel een verrassing geweest. Wat was het al niet heerlijk om midden tusschen al het werk, daar zoo stilletjes over te zitten denken, wát het zijn zou: gepofte appelen, of gebraden kastanjes, misschien zelfs wel een koek in den pot met krenten, succade en snippers en met een korst zoo fijn gebakken, zoo hard en toch zoo bros, dat zelfs tante Chloe uit de Negerhut niets aan te merken zou gehad hebben.

Doch dat waren allemaal gissingen, meer niet. 't Kon ook heel goed wezen, dat Moe 't er niet af dorst te nemen dit keer. Ook al goed. Feestvreugde zou er toch zijn: drie Zondagen achter elkander, samen naar de kerk, waar 't

zoo echt rustig-gezellig en toch plechtig was met de avondbeurt. Zus, die nog wel eens moeite had om iets te onthouden van 't geen de Dominee zei, liet zich wel honderd malen vertellen in deze dagen, dat ze 't met Kerst-avond ook wel begrijpen zou. De Kerst-geschiedenis, dat was zoo makkelijk en eenvoudig, dat 't zelfs voor een heel klein meisje van vijf jaar, niet te moeilijk was, meende Angenietje. Doch Mineke hield stijf en strak vol dat niemand dan toch zóó vertellen kon als moeder, wat zeker ook wel waar was.

In ieder geval en op allerlei wijze: 't was heerlijk, dat Kerstfeest op handen was

„Jawel, jawel,” dacht Moeder, „maar drie dagen Zondag is ook drie dagen zonder verdiensten. Nu, dan moest er maar harder gewerkt worden vóór dien tijd, ook moest de japon voor Mevrouw Van Losser nog af. Zoo werd er dien Woensdag verder niet meer aan sneeuwballen gedacht en gepiekt en gepiekt, tot de handen en de oogen er zeer van deden.

Of 't klaar kwam? Wel neen. Donderdagmorgen ging 't weer van voren af aan.

De meisjes zaten nog al stil en schenen

zoo vroolijk niet als anders. Moeder begreep het wel. Laat naar bed gegaan den vorigen avond, tamelijk vroeg op vandaag, 't was wel wat veel voor hun jonge krachten.

„Moet u nog veel Moe?” vroeg Mineke, die Zaterdag hield omdat het morgen eerste Kerstdag was.

„O, heden, neen” weerde moeder af, „wat anders.”

„Mogen we een sneeuwpop maken?” informeerde Mineke.

„Ook al niet” was het antwoord. „Dan zeker gaan sleden,” besliste Angeniet.

„Jij hebt het geraden,” lachte Moe, „met de Kerstdagen willen we het niet

koud hebben. De boschwachter heeft me nog gisteren gezegd, dat hij wel een mooie vracht hout voor ons op zij gelegd heeft, jullie haalt voorzichtig de slee van den zolder, zet zus dik ingestopt er op en maakt een echte sleejool van middag. Watblijft?”

„Ja, ja, hoezee!” juichte het klaverblad, „maar eten we dan wat vroeg?”

„Als je maar doorwerkt.”

Zoo was de goede stemming er weer in. En ik betwijfel of ergens op de wereld de rijkste kinderen gelukkiger waren, dan dit eenvoudige drie-span, toen ze dien middag na veel omzien en hand-

„Zus is zoo koud!”

„Nou of!” zuchtte Angenietje ongevraagd.

„'t Zal wel schikken hoor”, beweerde Moe, „weet je wat, als jullie me nou heel goed helpt tot aan den eten, weet ik iets dat je misschien wel bevallen zal.”

„Vertelt Moes dan vanmiddag?” vlei-de zus.

kussen voor Moe, het dorp uit en den boschweg ophouden.

Zus was boven de wolken: 't ging zoo heerlijk gauw en zacht! Een ding slechts speelt haar: dat ze al zoo gauw bij de boschwachterswoning waren.

Spoedig was de slee hoog opgeladen. Zus kreeg haar plaats boven op en

daar 't vroeg donker was, werd gezwind de terugtocht aangevangen.

Maar met een leege slee kom je vlugger vooruit dan met een volle. Dat merkten Mineke en Angenietje ook. Bovendien werd het in den namiddag al guurder. Zoodat op een gegeven oogenblik de kleine met een stem vol tranen snikte: „Zus is zoo koud!”

Arme Zus! wat was daar aan te doen. Even stil houden dan maar en die kleine blauw roode knuistjes in de handen der groote zusters houden, dan er nog eens flink op blazen tot de ergste tinteling over is en — voorwaarts maar weer.

Nu, toen ze een kwartiertje later thuis kwamen en Moe's opgeruimd ge laat zagen was dat kleine verdriet ook al gauw weer vergeten.

„U hebt een verrassing”, lachte Mien.

„Zeg u nou eens wát?” vleide Angeniet.

„Ik zeg niets,” antwoordde Moe.

Maar na lang aanhouden liet ze toch zooveel uit, dat ze 's middags met de japon naar mevrouw Van Losser geweest was, en dat de oude meneer, de meisjes kenden hem wel, dien dikken meneer die altijd snoof, over hen gesproken had.

Hoe de meisjes ook verder vorschten, meer kwamen ze niet te weten, en 's avonds, toen Zus al lang sliep, lagen zij samen nog druk te bepraten, wát het zijn zou.

* * *

De eerste Kerstdag brak aan. Moe bleef even geheimzinnig. 's Morgens uit de Kerk — Zus had een heeleboel onthouden — kwamen ze thuis, dronken koffie met suiker, aten snijboonen met worst, maar verlangden er toch duchtig naar dat het avond mocht worden.

's Middags liepen de gesprekken natuurlijk over feesten. Zus, die nog nimmer een Kerstboom had gezien, luisterde met open mond, toen Mineke van al die heerlijke lichtjes en gouden en zilveren versierselen verhaalde. En wat ze zich van den grooten Engel boven in den top des booms voorstelde, zal wel niemand ooit te weten komen.

„He”, verzuchtte ze, „als we dat nog erez zien konden.”

„Bij juffrouw Bickers, de moeder van Johannesje,” deelde Angeniet mede, „zag ik gisteren een klein boompje brengen.”

„Waarom hebben wij geen Kerstboom Moeke?” vroég Zus.

„Omdat Moeke dat niet betalen kan, lieveling,” was het antwoord.

't Was heel goed te zien, dat Zus, dat toch eigenlijk wel erg naar vond.

Ook de groote zussen zaten zoo bar nadenkend uit het raam te kijken, dat Moeke het gevoel kreeg of er drie hartepoortjes wijd open gingen om het duiveltje der ontevredenheid binnen te laten. Stil voor zich heen begon ze te zingen:

Ook u, ook mij wordt nu gemeld,
Dat God ons zóó bemint,
Dat Hij Zijn Zoon op d'aarde zond
Als zwak en hulploos kind.

Halverwege reeds zongen de meisjes mee, en ze hadden Moeder begrepen, toen ze saam het volgende coupletje inzetten:

Daar is op aard geen hooger goed
Dan Jezus' kind te zijn.
Wasch, Heiland, met Uw dierbaar bloed
Ook onze hartjes rein.

Maar dat was het eenige Kerstlied niet, dat ze kenden. Oude en nieuwe werden dien middag nog gezongen, waarin ze op velerlei wijzen het nog eens

uitspraken, dat de groote beteekenis van 't Kerstfeest toch wel is: dat Jezus op aarde kwam om zondaren zalig te maken.

der aan. Gingen ze uit op dit uur?
„Ja, kijk maar zoo wonderlijk niet,” lachte Moeder, „ik heb wel zin om een

. . . . toen Marietje, het dochtertje van mevrouw Van Losser, bij den boom zong.

„En gaan jullie nu mee?” vroeg Moe, nadat de lamp al een poosje gebrand had.

Verwonderd keken ze alle drie Moe-

wandelingetje te maken. Zet de mutsen maar op, doe de mantels maar aan, ik zal Zus er eens lekker instoppen en dan: vooruit.”

Nu daar zat meer achter: de meisjes begrepen het wel. Maar wat?

Klokslag zes stapten ze met Moeder de deur uit. Tien minuten later hielden ze voor het villatje van mijnheer Van Losser stil.

„Zus,” fluisterde Mineke, „we mogen den Kerstboom zien.”

Ja, zoo was het ook. De goede, oude heer met z'n onafscheidelijke vriendin, de snuifdoos, in de hand, stond het viertal reeds op te wachten. Nu, van hem was dan ook het plannetje uitgegaan, dat hij een weekje te voren met z'n schoondochter (mevrouw Van Losser) besproken had, om die meisjes van de flinke juffrouw Verwoest ook eens een echt prettig Kerstfeest te bezorgen.

Wat keken de kinderen hun oogen uit naar al de heerlijkheid van dien lichtenden boom! Ze waren eerst wel een beetje verlegen, toen ze de deftige, vreemde gasten groeten moesten. Maar nadat meneer voor hen een echt stil hoekje in de tweede helft der kamer had uitgezocht, waar ze toch ook alles best zien konden, raakten ze meer op hun gemak. Zelfs Zus dorst goed antwoord te geven, toen mevrouw Van Losser vroeg wat het Kerstfeest betekende.

Maar de vreugde steeg ten top toen ze elk van dien mooien boom een flink pak kregen. Zus wou het gewoon niet meer los laten. Ze hield het kramp-

achtig op haar knieën geklemd, terwijl ze met open mond luisterde, toen Marietje, het dochtertje van mevrouw Van Losser, bij den boom zong.

En wat kon meneer mooi vertellen en zoo grappig! Neen, maar ze waren in de wolken, toen ze dicht bij half

..... en — hij had kiespijn!

negen, na veel bedanken huiswaarts keerden.

Maar toen, op den tweeden avond, het spannetje thuis om het vuur zat, en ze nog snoepten van het lekkers op den vorigen avond meegekregen; en ze Moeke aan het vertellen kregen, tot het waarlijk al weer bij negenen geworden was, toen zei Zus uit den grond

van haar hart: „'t Was gisteren mooi, maar van avond toch nog mooier.”

Nu, dat was dan een belooning die Moeke maar als Kerstgeschenk aan kon nemen.

* * *

En boven dit stukje zette ik: Tweeërlei Kerstfeest.

O, ja. Voor Johannesje was het ook feest, al begreep hij van de beteekenis niets. Maar lekkers was er genoeg. En een aardig klein boompje, voor hem alleen. En koek en appelen in overvloed. En al wat een bedorven lekkerbekje zou kunnen begeeren....

Arme stakkerd, hij was vervelender dan ooit en — hij had kiespijn!

OUDEJAARSAVOND.

(Bij de Plaat.)

Nu zijn we één jaar verder weer:

Gij weet wel, Heer,

Wat we deden en lieten en dachten.

Wij denken aan veel, maar *Gij* weet nog meer,....

En wat eenmaal voorbij is, dat komt niet weer,

Met geen dwingen, geen vleien, geen klachten.

Nu zijn we één jaar ouder ook.

't Is vervlogen als rook,

Als een nevel, een damp in den uchtend.

Ach! den vriend, die voor eeuwig de oogen look....

Ach! die vaders, die moeders, die kindren óók....

We gedenken den dooden droef zuchtend.

Nu — zouden we óók een jaar wijzer zijn?

Doet uw harte geen pijn?

Heer, we zijn zoo beschaamd en verslagen:

Zoo weinig was goed, en dat goede was schijn

Heer, laat het in 't Nieuwe Jaar beter nu zijn,

Met minder verzondigde dagen.

Ja, 't is uw tijd. Nu ga, Oud Jaar!

Een Nieuw is daar,

Nog zoo blank als de vlokken, die vallen,

Een warlende, dwarlend' ontelbare schaar....

Ach, waren mijn daden in 't komende Jaar,

Mijn woorden, gedachten, zoo rein en zoo klaar,

Zoo zacht en zoo zuiver — o God, maak dat waar,

Maak dat waar, uit gena, voor ons allen!